

SOSYAL, İNSAN VE İDARİ BİLİMLERDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR 1

Editörler

Doç. Dr. Enis Baha BİÇER

Dr. Orhan ŞANLI

**SOSYAL, İNSAN VE İDARİ
BİLİMLERDE GÜNCEL
YAKLAŞIMLAR 1**

Editörler

Doç. Dr. Enis Baha BİÇER

Dr. Orhan ŞANLI

Sosyal, İnsan ve İdari Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar 1

Editörler: Doç. Dr. Enis Baha BİÇER, Dr. Orhan ŞANLI

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek

Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design

Baskı: Ekim 2023

Yayıncı Sertifika No: 49837

ISBN: 978-625-6507-72-2

© Duvar Yayınları

853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir

Tel: 0 232 484 88 68

www.duvar yayinlari.com

duvarkitabevi@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1.....15

Türkiye’de Turizmin İnşa Sürecinde Demokrat Parti Politikaları

Ahmet İLYAS, Onur ERASLAN

Bölüm 2.....29

Mihver ve Müttefik Devletler Arasında Kalan Türk Basınının

İkinci Dünya Savaşı’ndaki Sınavı

Ahmet İLYAS

Bölüm 3.....57

Manipülasyon Panoraması

Nurgül ERGÜL GÜVENDİ

Bölüm 4.....71

Meslek Mensuplarında Strese Neden Olan Faktörlerin Belirlenmesi:

Uşak İli Örneği

AHMET COŞKUN

Bölüm 5.....101

Türkiye’de Çevre Hakkı ve Uygulanması

Aydın TURHAN

Bölüm 6.....125

11. ve 12. Yüzyıllarda Gürcü Siyasetini Etkileyen Kadınlar

Ayşe Beyza ERCAN

Bölüm 7.....159

Radyo ve Propaganda

Fadime DİLBER, Ayşegül SOLAK

Bölüm 8.....181

Bir Afet Sosyal Psikolojisinin Teorik Anahatları:
Belirsizlik, Afete Yönelik Nedensel Yüklemeler ve Komplo Teorileri
Aysel GÜREL KAYAOĞLU

Bölüm 9.....201

Vergi İncelemesinin İşlevselliğine Engel Olan
Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Şilan UĞUR², Baki YEGEN

Bölüm 10.....233

Elektrikli Araçlar için Ticari DC Süper Hızlı Şarj İstasyonlarının
Hibrit SWARA – COPRAS Yöntemleriyle Karşılaştırılması
Beste DESTİCİOĞLU TAŞDEMİR

Bölüm 11.....251

Türkiye Muhasebe Standartları Açısından
Üretim İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi Uygulamaları
Burak KAYIHAN

Bölüm 12.....269

Ergenlerin Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutumları ile
Bağlanma Stillerinin İncelenmesi
Didem ÖZBEY, Fatma Sema BENGİ

Bölüm 13.....291

Çarklar Arasına Sıkışmış *Süjeler*. Hermann Hesse Romanının
Foucault'nun İktidar-Eğitim Analizi Üzerinden Yeniden Okunması
Elif AKTÜRK

Bölüm 14.....325

Türk Mutfağının Lezzetli Mirası: Turşunun Kültürel,
Beslenme ve Pazarlama Yönleri
Elif ASLAN

Bölüm 15.....345

Turizm İşletmelerinde Whistleblowing
(Olumsuz Durumları Bildirme)
Fatih ÇAVUŞOĞLU

Bölüm 16.....365

Yemek Yeme Davranışının Belirleyicileri: Bir Değerlendirme
Fatma KOÇ

Bölüm 17.....377

Dijital Ekonomide Gazeteciliğin Finansal Krizine Çözüm Arayışı:
Ödeme Duvarları Üzerine Bir Değerlendirme
Fırat ADIYAMAN

Bölüm 18.....401

Siyasetin Güncel Problemleri Bağlamında Ak Parti'nin İncelenmesi
Gökтуğ ŞEKER

Bölüm 19.....425

Bursalı Divan Şairlerinden Seçilen “Çeşme” Beyitleri
Gülay DURMAZ

Bölüm 20.....445

Sosyal Medyada Ebeveyn Etkisi ve Sharenting Kavramı
Gülşen FİLAZOĞLU ÇOKLUK, Melek USTA

Bölüm 21.....465

Müreffeh Toplum İçin Öncelik ve İlkeler Üzerine
Hamza Yaşar OCAK

Bölüm 22.....583

Entropi ve MABAC Yöntemleri ile Türkiye İmalat Sanayi Alt Sektörleri
Arasında Performans Değerlendirme
Harun DUMLU

Bölüm 23.....499

1980-2000 Döneminde Uygulanan Tarım Politikalarının
Tarımsal Ürün Desenine Etkisi
H. Dilara MUMCU AKAN

Bölüm 24.....525

Kurumsal İtibar Çerçevesinde Örgüt Kültürü
Hatice KARACA

Bölüm 25.....539

Abdülfeyyaz Mehmet Tevfik (Yergök)’in
Değerlendirmelerinde “Aynştayn ve Ulûm”
Hilal KAHRAMAN

Bölüm 26.....559

Seyahatnamelerin Perspektifinden Osmanlı Coğrafyasında Şifa
Huriye BOSTANOĞLU

Bölüm 27.....575

Turizmin Gelişiminde Yerel Halkın Rolüne Yönelik
Kavramsal Bir Bakış
Hüseyin KELEŞ, Halil AKMEŞE

Bölüm 28.....603

Süleymanpaşa, Çorlu, Çerkezköy ve Kapaklı İlçelerinde
(Tekirdağ) Kirlenici Emisyonlarının Karşılaştırılması
İlker EROĞLU

Bölüm 29.....629

Burdur Gölü Havzası'nda RUSLE Modeli Kullanılarak
Erozyon Riskinin Değerlendirilmesi
Pakize YUKA SANCAR, Kadir TUNCER

Bölüm 30.....655

Sağlık Kurumu Çalışanlarında Tükenmişlik ve
Tükenmişliği Etkileyen Faktörler
Kerim CANATAN, Emine ATALAY

Bölüm 31.....671

Dijital Dönüşümde Başarısızlık Nedenleri
Mehmet Fatih ACAR

Bölüm 32.....683

Türkiye'de Suriyeli Sığınmacılara Objektif Bir Bakış
Metin KOPAR

Bölüm 33.....701

Erken Cumhuriyet Döneminde Gaziantep'te Kentleşme Olgusu
Metin KOPAR

Bölüm 34.....721

Türkiye Ve Avrupa Birliği'nin Sivil Toplum Kuruluşlarına Yaklaşımları
Muhabbet DOYRAN

Bölüm 35.....737

Türkiye’de Tarım Sektörünün Dönüşümü ve Kırsal Ekonomi
Üzerindeki Etkisi: Genel Bir Değerlendirme
Muhammed BENLİ

Bölüm 36.....751

Çocukluk ve Ergenlikte Ebeveynleşmenin Birey Üzerinde
Yapıcı ve Yıkıcı Etkileri
Necati Gün AKAL, Fatma Sema BENGİ

Bölüm 37.....781

Toplumsal Değişim Aracı Olarak Sosyal İnovasyon:
Kent Sorunlarına Farklı Bakış
Nihat KURT

Bölüm 38.....805

Ortadoğu Korku Sineması
Gizem ŞİMŞEK KAYA

Bölüm 39.....815

Kültürel Farklar ve Dil Bariyerlerinin Medikal Turizme Etkisi
Özge BÜYÜK

Bölüm 40.....837

Fransızcanın Dünyada ve Avrupa Birliğinde Kullanımı
Rıfat GÜNDAY

Bölüm 41.....865

Türkiye’de Yenilenebilir Enerji Tüketiminin Belirleyicileri:
Kırılmalı Eşbütünleşme Yaklaşımı
Abdullah GÖV, Seçkin KABAK

Bölüm 42.....885

Doğrudan Karşılaştırmalı Reklamlarda İroni ve Hiciv Kullanımı:

Otomotiv Sektörü Örneği

Selen BİLGİNER HALEFOĞLU

Bölüm 43.....915

Sosyal Pazarlama ile Karıştırılan Kavramlara

Pazarlama Odaklı Bir Yaklaşım

Selin BİTİRİM OKMEYDAN

Bölüm 44.....933

Turizm Destinasyonlarında Mutfak Monotonluğu

Serdar EREN

Bölüm 45.....949

Sessiz İstifa Davranışı, İşten Ayrılma Niyetinin Neresinde?

Bütünleştirici Bir Kavramsal Değerlendirme

Oya Aytemiz SEYMEN, Çağrı DURMAZ

Sergen ÇAKIR

Bölüm 46.....981

Dünyada ve Türkiye’de Çay ve Kültürü

Serkan YİĞİT

Bölüm 47.....997

Türkiye’de Bulunan Afgan Çobanların Göçmenlik Deneyimleri

Üzerine Dair Nitel Bir Çalışma

Sinan ACAR

Bölüm 48.....1019

Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmet: Almanya Örneği

Sinan BALCI

Bölüm 49.....1031

Günah Vergisi Perspektifinden Türkiye’de ÖTV Uygulamaları

Uğur ÇİÇEK

Bölüm 50.....1049

Turizmin Kamu Maliyesi için Önemi

Yasin Emre OĞUZ

Bölüm 51.....1063

Antik Mezopotamya Ritüellerinde Yer Alan Tanrı Nesneler:

Su, Ateş ve Tuğla Örneği

Yeşim DİLEK

Bölüm 52.....1077

Mikro Sosyolojide Toplumsal Eylem Yaklaşımları

Zeynep TÜRKKAN

Bölüm 53.....1099

Eftalitlerin Son Direnişi:

Prens Tarkan Nizek ve Onurlu Savaşı

Abdullah BAYINDIR

Bölüm 54.....1117

Türkiye’de Kamu Kesimi Çerçeve Anlaşma

Protokolünün Belediye ve Belediye Şirketlerinde Uygulanma

Tartışmaları: İşçi Sendikaları Bağlamında Bir Değerlendirme

Abdüssamed KETEN

Bölüm 55.....1151

Yapay Zekanın Multidisipliner Perspektiften Evrimi:

Teoriden Etik Yaklaşımlara

Adem KORKMAZ

Bölüm 56.....1183

Turistlerin Bütçe Planlaması ve

Finansal Dolandırıcılıktan Korunması

Ahmet ÖNAL

Bölüm 57.....1215

Sürdürülebilir Turizm Ve Ekoturizmin Ekoikiyüzlülük Tarafı

Ahmet ÖNAL

Bölüm 58.....1239

Türkçe ve Fransızca Özne Yapısı Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Ali ÇİÇEK

Bölüm 59.....1255

İklim Göçü: Güncel Durum ve Değerlendirme

Alkan ÜSTÜN

Bölüm 60.....1279

Öznel İyi Oluşun Derinliklerine Yolculuk

Alper Turan DEVLİ

Bölüm 61.....1299

Sürdürülebilir Lojistik Örneği : Marco Polo Programı

Ateş BAYAZIT, Tuğba KİRİŞ

Bölüm 62.....1323

Finansal Serbestleşme ve Ekonomi Politikası

Ayhan UÇAK

Bölüm 63.....1343

Okul Öncesi Çocuk Eğitiminde

Çocuk Kütüphanesinin Yeri ve Önemi: Yeşil Kütüphane Örneği

Ayşenur GÜNEŞ, Kıymet AKDAMAR

Bölüm 64.....1363

Paleoiklimsel ve Paleoortamsal

Koşulların Belirlenmesinde Göl Sedimanı Verileri

Aziz ÖREN

Bölüm 65.....1397

Bankomater Metodu ile Banka İflas Riskinin Ölçülmesi:

Borsa İstanbul XBANK Endeksinde Yer Alan Bankalar Üzerine

Bir İnceleme

Bekir KAYA

Bölüm 66.....1417

Pazarlama Açısından Şehirlerin Markalaşması: Ordu Örneği

Bora GÜNDÜZYELİ

Bölüm 67.....1431

Sağlık Kurumları Yönetimi Açısından Covid-19 Döneminin

Sağlık Sistemleri Üzerindeki Etkisine Yönelik Bir İnceleme

Buse METE

Bölüm 68.....1451

Bourdieu ve Foucault Sosyolojisi Bağlamında Simgesel Şiddet ve
Panoptikon İktidarının Sosyal Medyada Üretimi
Bülent KILIÇASLAN

Bölüm 69.....1473

Toplumsal Cinsiyet ve Futbol Medyası: İzleyicilerin Gözünden
Kadın Spikerler
Ayşın SADIGLI, Cihan AKKAYA

Bölüm 70.....1497

Dini Bağlılık, Sosyal Karşılaştırma ve Materyalizm Faktörlerinin
Yaşam Doyumundaki Rolünün İncelenmesi
İbrahim YEMEZ, Cansu TUNAHAN

Bölüm 71.....1519

Doğal Afetlerde Liderlik: Ali Erbaş'ın
06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Sonrasında Uyguladığı
Liderlik Tarzı
Ebru KAYA

Bölüm 72.....1535

Covid 19 Pandemisi Döneminde Çeşitli Parametreler ile
Mali Değişkenlerin Değerlendirilmesi
Elçin GÜVEN

Bölüm 73.....1549

Abdulrazak Gurnah'ın “Terkediş” Romanında Arap Anlatısının İzleri
Encümen BAYRAM

Bölüm 74.....1567

Aile İçinde Kadına Yönelik Ekonomik İstismarın İncelenmesi

Erdoğan KALAYCI

Bölüm 75.....1583

Türkiye'nin Ekonomik Kalkınmasına ve Sürdürülebilir Turizmine

Önemli Katkısı: Rekreasyon Ekonomisi

Erhan Nuh ÖZTÜRK

Bölüm 38

Ortadoğu Korku Sineması

Gizem ŞİMŞEK KAYA¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Kültür Üniversitesi,
Sanat ve Tasarım Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü,
gizsimsek@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7514-9828.5

GİRİŞ

Korku kültürüne ilgi duyanların büyük bir kısmı yüzünü batıya çevirse de 1945'ten bu yana pek çok farklı unsurun yer aldığı filmlerle günümüzde Ortadoğu korku sineması kavramından bahsetmek mümkün. Her ne kadar genellikle sinema sanayisi olan Hollywood başı çekiyor olsa da diğer ülke sinemalarında da hatırı sayılır ölçüde korku türünde yapımlar üretiliyor.

Özellikle uluslararası festivallerde İran Sinemasının göze çarpmaya başlamasıyla birlikte bu bölgeye de ister istemez gözler çevriliyor. Çatışmaların durulmadığı Ortadoğu'da korku türünde festivallerde ilgi gören üretimler olması da bu bölgeyi inceleme gerekliliğine dikkat çekiyor.

Bu tezimizi yalnızca Türk Sineması'na bakarak bile görebilmek mümkün. İlk zamanlarında korku türünde nadir ve genellikle müslümanlaştırarak uyarılama geleneği ile üretilen filmlerden sonra 2004 yılı sonrasında her yıl üretilen korku filmi sayısı katlanarak arttı. Hortlak, zombi, şeytan ya da hayalet unsurlarının az sayıda karşımıza çıktığı Türk korku sinemasının en çok kullandığı unsur olarak ise cin başta yer alıyor. 2022 yılında 62 yerli korku filminin gösterime girdiği Türkiye'den diğer Müslüman ülkelere doğru bakış atıp, oradaki bu türde üretilen filmler hakkında küçük bir derleme yapılmasının da bu bağlamda önemli olduğu aşikâr.

İran

İran'da halk inançları üzerinden bir cinin musallat olmasını konu edinen *Agha jenni shodeh* (1959), *Shab-e bist o nohom* (1989), *Asiri* (2002), *Harim* (2009), *Khab-e Leila* (2010), *Aal* (2010) filmleri çekildiği gibi Amerikan kültürünün etkisiyle tüm ülke sinemalarında görülen vampir unsurunun yer aldığı *Vampir*, *Zan-e khoon-asham* (1967) filmi de bulunmaktadır. Bunların yanı sıra korku-komedi türünde çekilen, cin unsurunu kullanarak genç kızların geç saatlerde dışarıda olmaması gerektiğini vurgulayan *Khabgah-e dokhtaran* (2004); korku, gizem ve komediyi harmanlayan, sessiz bir kasabanın sakinlerinin tehditkâr telefonlar almaya başlamasını anlatan *Zangha* (1986); Susa'daki saha araştırmalarında çalışmak için Almanya'dan gelen İranlı profesörün bir mummyayı keşfetmesiyle gelişen olayları işleyen *Moomiayi* (1966); terk edilmiş bir evdeki hayalet hikâyesini konu edinen *Telesm* (1987); bir grup gencin şaka yapmaya çalışırken genç bir kadının ölümüne yol açmaları sonucu genç kadının ruhunun gençlere musallat olmasını konu alan *Sayeh Vahshat* (2011); Sadık Hidayet'in Kör Baykuş romanının uyarlaması olan *Boof-e koor* (1975) gibi filmler de çekilmiştir.

Son yıllarda uluslararası festivallerde ve yabancı ülkelerde gösterime girerek büyük beğeni kazanan ve ülkesine çeşitli ödüllerle dönen İran Sineması, 1998

yılında yaşanmış olaylardan yola çıkılarak çekilen *Fish and Cat* (2013); yalnız bir vampiri anlatan *A Girl Walks Home Alone At Night* (2014); İran-Irak savaşı sırasında bir anne-kızın yaşadığı cin musallatını konu edinen *Under The Shadow* (2016); bir dedektif, bir ses teknisyeni ve bir jeoloğun İran Başbakanı'nın öldürülmesiyle kesişen hikayelerini sürrealist bir çerçevede ele alan *A Dragon Arrives!* (2016); gerçek olaylara dayanan ve hakkında korkunç hikâyeler anlatılan bir kasabaya balayına giden yeni evli bir çiftin yaşadıklarını anlatan *Zar* (2017) yapımlarıyla tüm dünyadaki korku sineması severlerin dikkatlerini çekmeyi başarmıştır.

İran Sineması'nda ayrıca *Sound of Silence* (2003), *Black Memento* (2007), *Baruk* (2014), *Scheherazade* (2015), *Shortcut* (2015), *Trailers* (2016), *Roohangiz* (2016), *Uninvited* (2017), *3:08* (2017), *Baziche Nabash* (2018), *Popcorn* (2018), *Lazarus* (2018), *Label* (2017), *Fade Out* (2017), *Due Day* (2018), *Turmoil* (2018) gibi kısa korku filmleri de bulunmaktadır.

Mısır

Batıda iyi pazarlanan bir korku imgesi olan mumya, anavatanı olan Mısır'da 1969 yapımı *Al-mummiya* ile Méliés'in 1899 yapımı *Cleopâtre* filminden 70 yıl sonra kendini gösterdi. Tüm ülke sinemalarında en az bir kere gördüğümüz vampir unsuru Mısır Sineması'nda ise *Anyab* (1981) adlı korku müzikalinde karşımıza çıkıyor. Fakir bir adam ile şeytanın yaptığı anlaşmayı anlatan *Safeer gohannam* (1945); fantastik ve korku türlerini harmanlayan *Amert Al Gezera* (1948) ve *Agaza fel gahannam* (1949); *Abbott and Costello Meet Frankenstein* (1948) uyarlaması olan korku-komedi türündeki *Haram alek* (1953); 25. yaş gününde öleceğine dair, ölmüş annesinden gelen vizyonlar gören bir genci konu edinen *Saut min el madi* (1956); bir avukatın lanetlendiği söylenen bir sarayda yaşayan yaşlı adamın vasiyetini hazırlamasıyla başlayan olayların anlatıldığı *Al-qasr al-mal'oun* (1962); üç filmde oluşan bir antoloji denemesi olan *Ithnayn, wahid, sifr* (1974); öldürülen bir adamın huzursuz ruhunu dindirmek, intikam almak için iletişime geçmeye çalışmasını anlatan *Istighatha Min Al-Alam II-Akhr* (1985); klostrofobik bir perili ev filmi olan *Al-Beit Al-Malhoun* (1987); şeytana tapan komşularının evinden gelen kötücül güçlerin masum bir aileye musallat olmasını işleyen *Al Ta'awitha* (1987); öldürülen bir çocuğun hayaletini konu alan *Aad liyantaqim* (1988); *A Nightmare on Elm Street* (1984) filminden ilham alınarak çekilen, bir kadının rüyalarında ona acımasızca saldıran bir varlığı konu edinen *Kaboos* (1989); bir kadının satanist ayinlerden cinayetlere varan gerçeküstü rüyalarını konu edinen *Al-Aqgrab* (1990); metresiyle yeni bir hayata başlamak için karısını öldüren bir adamın öyküsünü anlatan korku-komedi türündeki *Gharam Wa-Intiqam... Bis-*

Satur (1992); bir kimyagerin keşfettiği şeytani bir bitkinin etkisiyle halüsinasyonlar görmesini işleyen **Al Raqss Ma El Shaitan** (1993); iki yabancıların trajik geçmişleri etrafında dönen gizemli bir cadı tahtasını araştırmalarını konu edinen **Ouija** (2006); rüyalarında gördüğü cinayetlerin gerçekleştiğini fark eden bir kadının uyumamaya karar vermesini işleyen **Ahlam hakekya** (2007); sahil kıyısında parti yapan gençlerin maskeli bir katil tarafından terörlize edilmesini konu edinen **Camp** (2008) filmleri dışında cin musallatını konu edinen **Al Ens Wa Al Jinn** (1985), **Wingrave** (2007), **Warda** (2014), **The Abandoned II** (2016) ve korku-komedi türünde çekilen **El Dassas** (2014) filmleri bulunuyor.

Karısı öldürülen bir fotoğrafçının cinayeti çözmeye çalışırken tesadüfen bulduğu antika bir fotoğraf makinesiyle gelişen olaylar zincirini anlatan **Mesawar Qateel** (2012) ve akıl hastanesinde geçen, gizem ile gerilimin arasına korku unsurlarının yerleştirildiği, bir doktorun hastasını iyileştirmeye çalışırken düştüğü tavşan deliğini anlatan **The Blue Elephant** (2014) ise Mısır Sineması'ndan çıkan en farklı korku filmleri olarak göze çarpıyor.

Mısır Sineması'nda ayrıca **The House of Darkness** (2012), **School Project** (2015), **Pyramid's Hostel** (2015), **The True Dream** (2016), **Don't Fix the Light** (2017), **Beep Bop Boop** (2017), **The Siren** (2017), **Widow in Black** (2017), **Lucid** (2018), **Sound of Sun** (2018), **The Owner** (2018), **Peel with Care** (2018) gibi kısa korku filmleri de bulunmaktadır.

Irak

Savaşlar nedeniyle endüstriye dönüşemeyen, daha çok belgesel ya da dram ağırlıklı yapımların yanı sıra **Demamk** (2004), **She Looks Like You** (2017) gibi kısa korku filmlerinin yer aldığı bir diğer ülke sineması olan Irak'ta korku türünde uzun metraj olarak yalnızca Nevruz efsanesine dayanan, 2015 yapımı **The Curse of Mesopotamia** bulunuyor.

Suriye

Suriye sinemasında korku türü, Mısır-Suriye ortaklığında çekilen korku melodramla harmanlanarak cinayete kurban giden bir kadının ruhunun, kocasına musallat olmasını konu alan **Rihlat 'azab** (1972) filmiyle karşımıza çıkıyor.

İsrail

İsrail'in ilk uzun metraj korku filmi olan, bir grup gencin yanlışlıkla psikopat bir katilin köpeğini öldürmeleriyle başlayan olaylar zincirini anlatan **Kalevet** (2010); İsrail'in ilk uzun metraj zombi filmi olan **Cannon Fodder** (2013);

kıyamet senaryosu içeren **JeruZalem** (2015); İsraililer için özel bir gün olan Yom Kimpur'un kana bulanmasını anlatan **Yaldey HaStav** (2016); eski bir İsrail inancına dayanan ve ilk versiyonu 1920 yılında Peter Wegener ile Carl Boese tarafından **Der Golem** adıyla çekilmiş olan **The Golem** (2018); Bedevi bir kadın tarafından lanetlenen askerlerin hikâyesini anlatan **Mekulalim** (2018); yeni başlayan bir arkadaşlığın hastalıklı bir duruma dönüşmesini işleyen gerilim ağırlıklı **Golberg & Eisenberg** (2013); korku-komedi türünde ise radyoaktivite nedeniyle mutasyona uğrayan bir kedinin bir grup gence yaşattığı terörü ve akabinde gelişen trajikomik olayları işleyen **Chatulim Al Sirat Pedalim** (2011) ve talimde olduklarını sanarken kendilerini gerçek operasyonda bulan üç askerin içine düştükleri durumu anlatan **Mesuvag Harig** (2015) filmleri bulunuyor. Ayrıca kısa metraj olarak **Tzazit** (2003), **Siomet** (2010), **Slash Zombies** (2010), **Amnesia** (2012), **I Dare You** (2015), **Possessed** (2018) gibi filmler de çekilmiş.

Birleşik Arap Emirlikleri

Yönetmenliğini Tobe Hooper'ın yaptığı, Amerika'dan Birleşik Arap Emirlikleri'ne iş için taşınan Arap asıllı bir çiftin yeni evlerinde yaşadıkları cin musallatını konu edinen **Djinn** (2013) dışında; Tariq Alkazim'in yönettiği, kasabadan uzakta konumlanan ve geçmişi oldukça kötü olan bu çiftlikte yeni işe başlayan bir çiftçinin yaşadıklarını konu edinen korku soslu gerilim filmi **A Tale of Shadows** (2017) sayılabilir. Ayrıca **The Fifth Chamber Ouija** (2008), **The Orphanage** (2012), **Cold Feet** (2013), **Corridor** (2013), **The Jinn** (2014), **Take Me Home** (2016), **Makr** (2018), **The Haunted East Road** (2018) gibi kısa metraj korku filmleri de çekilmiş.

Bahreyn

Bahreyn film endüstrisi bulunmayan ama gelişmeye çalışan ülkeler arasında sayılabileceği gibi; kısa metraj **Al Sakhir** (2017), içerisinde 3 farklı öykünün yer aldığı orta metraj **Paranorma There Is Always a Dark Side** (2011), korku-komedi türünde çekilen zombi filmi **Dead Sands** (2013), evlat edinilen bir çocuğun aileye yaşattığı korkutucu olayları ele alan **Let's Go Home** (2016) filmleri korku türüne dâhil olan yapımlardır.

Umman

2000'li yıllarla beraber sinema sektörüne belgesel ve dram ağırlıklı yapımlarla giren Umman'da korku sinemasının tek örneği; gizemli bir yalnızın, belki de bir şairin amaçsız bir dizi esrarengiz gerçeküstü manzara boyunca

seyahat etmesini konu edinen 2013 yapımı **HSP: There Is No Escape from the Terrors of the Mind** filmidir.

Suudi Arabistan

Suudi Arabistan'ın ilk korku filmi olan ve Körfez'de yaşanan olaylara dayanarak senaryosu oluşturulan 2007 yapımı **Al Qaryah Al Manseyyah** filminde, yabancı ve Suudi olmak üzere iki farklı grubun Al-Mansia adlı köyde kaybolmaları anlatılıyor. Kısa metraj olarak ise **Jesus Saves** (2011), **Postpartum** (2016), **Khasekhemwy** (2018) ve **The Blue Whale** (2019) gibi filmler yer alıyor.

Katar

Katar'ın ilk korku filmi olan ve 2012 Doha Film Festivali'nde prömiyeri yapılan **Lockdown: Red Moon Escape** (2012) filminde, çölde lastik tamir etmekteyken zombi saldırısına uğrayan iki gencin askeri görevlilerce doğaüstü varlıklarla dolu bir hapishaneye atılması teması işleniyor. Ayrıca **If Only** (2010), **I** (2012), **Three** (2013), **After Seven** (2014), **Decision** (2014), **Simultaneous** (2015), **The Dream That Nida Chua Dreamed on the Morning of May 25, 1985** (2016) gibi kısa metraj korku filmleri bulunuyor.

Lübnan

Lübnan'da uzun metraj korku filmi bulunmamakla birlikte kısa metraj olarak **Raddit Fe'el** (2009), **The Howl** (2017), **Reprisal** (2017) filmleri bulunuyor.

Afganistan

Ülkenin birçok Batılı korku filminin konumlandırıldığı yer olmasına rağmen, belgesel ve dram ağırlıklı Afgan Sineması'nda yalnızca **The Yesterday's Shadow** (2011) adlı korku filmi bulunuyor. Afganistan'ın 'ilk korku filmi' olarak lanse edilen ve ülkenin televizyon yıldızlarının yer alacağı 2018 yılında duyurulan **Padar Zalim** filmine de Youtube üzerinden ulaşılabilir.

Yemen

İdam edilmeyi bekleyen iki kaçak diplomatın son saatlerini işleyen dram ve gerilim ağırlıklı **Mag Mell** (2014) adlı 62 dakikalık film dışında herhangi bir kısa film de bulunmuyor.

Kuveyt

Thaar Al-Rasheedi'nin 18 Haziran 2014 tarihinde Kuwait Times'da yayımlanan "**Kuveyt'in Korku Filmleri**" adlı yazısında da belirttiği gibi, Kuveyt

içinde bulunduğu politik yaşam koşulları nedeniyle korku sineması bu ülkede gelişim gösteremiyor. **Fact or Horror** (2014) ve **Cut: Unforgettable Night** (2017) adlı kısa metraj korku filmleri bulunan Kuveyt'in 'ilk korku filmi' 2015 yılında çekimlerine başlanacağı duyurulan, yönetmenliğini ise Nader Al-Haddad'ın üstlendiği Şeyh Abdullah Al-Mubarak Al-Sabah'ın terk edilmiş köşkünde çekilen **Al Qaser** olarak karşımıza çıkıyor.

Ürdün

Ortadoğu topraklarında bulunan diğer bir ülke olan Ürdün'de sinema sektörü gelişim göstermediği gibi ne uzun ne de kısa metraj korku filmi bulunmuyor.

Gelişimi yetersiz olmakla birlikte Kuveyt, Afganistan, Katar gibi ülkelerde yukarıda da bahsedildiği gibi zaman zaman 'ilk korku filmi' sıfatını taşıyan bazı girişimlerle karşılaşabiliyoruz. Bu bağlamda bu ülkelerde zaman zaman fonlama sitelerinde korku filmi projelerinin duyuruları açıklanmakla birlikte büyük kısmının nihayete eremediklerini de söylemek mümkün.

SONUÇ

Ortadoğu korku sineması, tıpkı Amerikan korku sineması gibi kendi kültüründeki inanç sistemlerinden hareketle korku kültürünü geliştirmeyi sürdürüyor. Her ne kadar uyarlama yapımlar ve kullanılan korku unsurlarındaki çeşitlilik azımsanmayacak ölçüde olsa da kendi inanış ve kültürlerine ait filmlerin sayısı, ödünç alınan korku unsurlarına göre bir hayli fazla. Bununla birlikte, Amerikan sineması uyarlamalarını da sıklıkla gördüğümüz Ortadoğu korku sineması ile Türk korku sineması arasındaki en belirgin farklılık da kendisini burada gösteriyor: Türk korku sinemasında vampir, zombi, şeytan gibi unsurlar üzerinden yapılan yabancı korku kültürü uyarlamaları hem gişedeki başarısızlıkları hem de sayıca azlıkları nedeniyle rağbet görmekten çok uzak.

Çoğunluğu Müslüman olsa da Hristiyanların da azımsanmayacak sayıda yaşadığı Mısır, Ortadoğu bölgesinde korku türünde en fazla üretim yapan ülke olurken, şeriat kurallarının ve katı İslamiyet'in geçerli olduğu İran'da da İslami öğeler dışındaki unsurlara sıkça başvurulduğu görülebiliyor. İran Sineması'nın festivallerde ilgi görmesinin en önemli nedenleri arasında da muhtemelen bu husus yani katı kurallara rağmen İslam'ın dışına çıkılması oluşturuyor. Türkiye ise özellikle 2000 sonrası muhafazakarlaşma ile tam tersi bir durum sergiliyor haliyle de korku unsurları çeşitlilik göstermek yerine İslami tek korku unsuru olan cine sığmıyor. Bu durum da geçmişi köklü olan Mısır Sineması ile aynı paralellikte ilerleyip İran Sineması'nı yakalama şansımız olmadığını gösteriyor.

1945'ten bu yana aktif olan bir sektör olduğu ve hâkim inanç sisteminin sınırları göz önünde bulundurulursa; bilhassa Mısır ve İran sinemalarının

kültürel çeşitliliğini fark etmemek oldukça güç. Tıpkı antika bir fotoğraf makinası bulursanız, bir lahiti açmak zorunda kalırsanız veya bir köyde kaybolursanız başınıza nelerin geleceğini kestirmenin güç olduğu gibi...

REFERANSLAR

Odell, C., Michelle Le Blanc. (2011). *Korku Sineması*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Şimşek, G. (2016). *Sinemada Korku ve Din*. İstanbul: Pales Yayınları.

<https://www.imdb.com>, e.t., 13.09.2023.

<http://news.kuwaittimes.net/horror-movies-kuwait/>, 13.09.2023.